

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Наукове товариство студентів, аспірантів,
докторантів і молодих вчених СумДУ

ПЕРШИЙ КРОК У НАУКУ

Матеріали
VIII студентської конференції
(Суми, 11 грудня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

ДЕРЖАВНИЙ БОРГ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ СКОРОЧЕННЯ

Кайданюк Л.В., студентка, ННІ БТ«УАБС» СумДУ, гр. Фс-61а

На сучасному етапі розвитку економіки Україні одним із найвагоміших факторів, який суттєво стримує розвиток країни, є подальше зростання до загрозливих параметрів обсягу державних запозичень, їх надмірне залучення та недостатньо ефективне й нераціональне використання, що в кінцевому результаті призводить до погіршення рівня боргової безпеки. Слід зазначити, що до створення бюджетного боргу в Україні призвели ряд негативних факторів, серед яких: дефіцит бюджету та залучення і використання позик для його покриття, зростання до загрозливих параметрів боргового навантаження, надмірне залучення коштів на недосить вигідних умовах. Тому проведення постійного моніторингу за обсягом та структурою державного боргу, механізмом його обслуговування та погашення є актуальною проблемою, яка може призвести до зменшення дефіциту державного бюджету та сприяти соціально-економічній зростанню економіки країни.

Загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення становить сутність державного боргу. Основною метою здійснення державних запозичень є фінансування дефіциту державного бюджету, через механізм залучення коштів у економічних суб'єктів на внутрішньому та зовнішньому фінансових ринках.

Необхідно відмітити, що світова фінансово-економічна криза призвела до необґрунтованого зростання боргової залежності у багатьох країнах світу. Так, стан боргової безпеки у таких країнах як: Японія, Ірландія, Сінгапур, Португалія, Бельгія, Нідерланди, Греція та Іспанія досягнув надзвичайно високого рівня (400 – 300 % ВВП); близько 29 провідних країн світу (в т.ч. США, Франція, Італія та ін.) мають рівень заборгованості від 290 до 100 % ВВП. В Україні поточна ситуація характеризується також значним борговим навантаженням на економіку країни. Так, якщо за період з 2004–2013 рр. середній рівень державного боргу у відсотках до ВВП складав 27,7 %, то за наступні два роки він зріс у 2,7 рази, і у 2015 р. становив 79,4 % ВВП, що значно вище від встановленого критичного рівня по країні. Окрім

того, слід звернути увагу на значне переважання зовнішнього боргу у структурі державного боргу, що в нинішній економічній ситуації значно ускладнює його обслуговування в майбутньому.

Як засвідчили результати аналізу управління державним боргом у країнах з розвинутою ринковою економікою більшість країн розробляючи антикризові заходи, в першу чергу, обирають режим економії та скорочення непродуктивних витрат та досягають збалансованості фінансових ресурсів держави за рахунок створенням умов для зростання ВВП. Для України яка здійснює реформування у сфері державних фінансів основними завданнями в реалізації боргової політики повинні стати:

- удосконалення системи управління державним боргом країни;
- ефективна реалізація національних інтересів на міжнародній арені;
- підтримка та підвищення якості управління зобов'язаннями кредитного рейтингу країни;
- створення ефективних умов для використання інвестиційних коштів бюджету;
- залучення фінансових ресурсів, позик, спільних з міжнародними фінансовими організаціями на впровадження інвестиційних та інфраструктурних проєктів, в т.ч. для економічної реабілітації та відновлення Донецької та Луганської областей.

Окрім того, на нашу думку, необхідно вжити систему заходів, спрямованих на оптимізацію боргової політики, а саме:

- вдосконалення законодавчого забезпечення шляхом прийняття Закону про «Про державний борг України», що дозволить чітко визначити основні засади формування, погашення та обслуговування державного боргу;
- переорієнтація складу та структури державного боргу за рахунок запозичень на внутрішньому ринку;
- активізація структурних реформ у секторі державних фінансів та посилення прозорості за операціями з державними фінансовими ресурсами;
- здійснення реструктуризації суверенного боргу держави.

Керівник: Дехтяр Н.А., *к.е.н., доцент*
кафедри фінансів, банківської справи та страхування ННІ БТ
«УАБС»